

Terugmeldingen 2009-3

Gerrit Speek & Henk van der Jeugd

De hier vermelde terugmeldingen zijn vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, en soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie (of uw attendering via e-mail) van uw memorabele melding is altijd *van harte* welkom. Terugmeldingen van vogels met Nederlandse ringen en/of vogels gevonden in Nederland die om de één of andere reden bijzonder zijn. S.v.p. niet een vijf jaar oude Zilvermeeuw. Uw hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Lepelaar, *Platalea leucorodia*, Arnhem 8029598

De vogel werd op 19 juni 1981 geringd als nestjong in de Oostvaardersplassen door E. Poorter en kreeg naast de metalen ring, ook een tweetal kleurringen mee. Recent werd het dier duidelijk gezien op de webcam die op de Schorren van Texel staat (zie www.beleefdelente.nl). Het dier was toen 27 jaar en 11 maanden oud. De oudste tot nu toe in Nederland geregistreerd. Bron en tekst: Otto Overdijk.

Lepelaar, *Platalea leucorodia*, Arnhem 8041614

Geringd en gekleurnd als nestjong door Otto Overdijk op 28 mei 1999 op Schiermonnikoog. In juli 1999 zat de vogel in de Hoeksmeer in Groningen, daarna werd hij in september een aantal malen in midden Spanje gezien. Op 24 januari 2000 werd de vogel in Mauretanië gezien, 4200 km van de geboorteplaats. Gezien waarnemingen op 2 mei en 19 juni heeft deze Lepelaar hier vermoedelijk ook overzomerd. Ook in januari 2001 werd hij hier gezien. In september 2002 werd hij weer in midden Spanje gezien en in september 2003 voor het eerst weer in Nederland (Jaap Deensgat, Lauwersmeer). Half maart 2006 werd de vogel bij Zuidlaren gezien en in dat jaar broedde de vogel op Schiermonnikoog. Half juni zat hij in de Westerbroekstermadepolder, half augustus in polder Breebaart en half september in noord Spanje (baai van Santoña). Half maart 2007 zat de vogel weer in de Westerbroekstermadepolder en in dat jaar heeft de vogel ook weer op Schiermonnikoog gebroed. Tussentijds is hij ook een aantal malen in de Kropswolder Buitenpolder gezien, vermoedelijk om te foerageren. In november 2007 werd de vogel weer eens in Mauretanië waargenomen en in 2008 broedde hij weer op Schiermonnikoog. Op 26 april

2008 was deze vogel druk aan het foerageren in de Koningslaagte bij Noorderhoogebrug. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Wintertaling, *Anas crecca*, Lisboa J 8986

Geringd (ook met neusmerk) als 2^e kj. vrouw op 3 februari 2008 in het duinreservaat bij São Jacinto in Portugal aan de Atlantische kust, zuidelijk van Porto. De vogel woog 253 gram en had een vleugellengte van 182 mm. Tot 3 maart werd deze Wintertaling nog regelmatig in de omgeving van de ringplaats gezien. Op 5 mei 2008 zag W.-J. Fontijn in de Veenhuizerstukken een vrouwtje Wintertaling rondzwemmen met een witte neuslap met opschrift GCG. De afstand tussen São Jacinto en de Veenhuizerstukken bedraagt 1811 km. Gezien de tijd van het jaar heeft deze Wintertaling hier mogelijk ook in de buurt gebroed. Al eerder zijn eenden met dergelijke neuslapen in Groningen opgedoken. Sedert het midden van de jaren negentig wordt uitgebreid onderzoek gedaan naar plaatstrouw, trekpatronen en ecologie van diverse soorten eenden die in dit deel van Portugal verblijven, zie ook <http://pt-ducks.natuurlink.pt/>. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Grote Zaagbek, *Mergus merganser*, Arnh 7043894

Geringd in de Wieringermeer als man na 2^e kj door B. Winters. Voor het loslaten zat de vogel een aantal dagen in een asiel. Op 13 juli 2008 werd de vogel geschoten in Haapavesi, Finland. De afgelegde afstand is 1729 kilometer. Slechts 14 (veertien) terugmeldingen hebben we van deze vogelsoort, waarvan dit de enige (!) is met een Nederlandse ring. De andere 13 zijn geringd in Zweden, Finland en Zwitserland, hetgeen niet zo vreemd is als je het verspreidingsgebied van deze soort bekijkt. Met dank aan Bert Winters.

Wespendief, *Pernis apivorus*, Copenh. 3VP.0355

Geringd op 8 oktober 2008 in het 'Vildtplejestation' (vogelopvangcentrum) te Naerum, Sjaelland, Denemarken (vlakbij Kopenhagen), leeftijd niet opgegeven. Helaas kwam deze Wespendief niet ver, en werd minder dan een maand later, op 4 oktober 2008, verzwakt teruggevonden te Gerkesklooster, Friesland, door J.A. de Vries. De vogel is opnieuw opgenomen, maar het uiteindelijke lot is onbekend. Het betreft pas de vierde Wespendief met buitenlandse ring die in Nederland werd teruggevonden (zie ook OHV 116, pagina 44).

Havik, *Accipiter gentilis*, Arnhem 6073654

Geringd door L. Tervelde op 7 juni 1992 als nestjong bij Woldendorp. Er zaten 4 jongen in het nest en de vogel werd als man geringd. Op 14 februari 2008 werd hij dood terug gemeld uit Oostwold, afstand 7 km, verstreken tijd 15 jaar, 8 maanden en 1 week. Alweer een terugmelding van een flink oude Havik (zie aflevering 11, *Gors* 30: 148-153) en opnieuw van een erg honkvaste vogel. Gezien de omschrijving van de verwondingen aan kop en hals en andere vindomstandigheden is deze Havik vermoedelijk niet op een natuurlijke wijze aan zijn einde gekomen. Roofvogelvervolging vindt veel vaker plaats in Oost-Groningen, maar helaas zijn veel gevallen nooit hard te maken. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Sperwer, *Accipiter nisus*, Arnhem 1217964

Geringd als pull man op 25 juni 1985 te Belfeld, Limburg door H. Maeghs. Op 14 februari 2007 werd de vogel (gemeld als Sperwer) vers dood gevonden (tegen glas gevlogen) te Zoersel, Antwerpen, België. De afgelegde afstand is 97 kilometer en de verstreken tijd is 7904 dagen. Dat is heel erg oud voor een Sperwer. In de lijst van Roland Staav is de oudste 20 jaar en 3 maanden. Deze vogel werd 21 jaar en 7 maanden oud.

Meerkoet, *Fulica atra*, Jersey D 2393

Geringd op 18 december 1980 als man na 1e kj. te La Garenne, Vale op het eiland Guernsey. Na 23 jaar, op 10 december 2003, werd de ring gevonden te Pingjum, Friesland, door J.A. de Vries, afstand 685 km, verstreken tijd 8392 dagen. Hoe lang de ring daar heeft gelegen is helaas onbekend. De vogel werd waarschijnlijk als overwinteraar geringd op Guernsey en heeft mogelijk in Nederland gebroed, maar kan ook in Nederland overwintert hebben en een meer noordelijke broedplaats hebben gehad.

Scholekster, *Haematopus ostralegus*, Arnh 5105461

Geringd als nestjong op 27 juli 1976 bij Buren op Ameland door S. Elgersma. In de Banckspolder op 08 mei 2009 las K. van Dijk met een telescoop het ringnummer af. De afgelegde afstand is 25 kilometer, de verstreken tijd is 11980 dagen. De vogel is dus bijna 33 jaar. Zelfs voor een Scholekster is dat behoorlijk oud, de oudste binnen Euring werd 43 jaar en 4 maanden.

Scholekster, *Haematopus ostralegus*, Arnh 5114939

Geringd als adult na derde kj op 22 augustus 1979 (dus geboren in 1975 of eerder) bij Rotstergaast,

Friesland door Klaas Koopman. Deze bejaarde vogel kwam onfortuinlijk aan zijn/haar einde door een ontmoeting met een jager op 9 mei 2009 in de Baie de Somme bij Le Crottoy, Somme, Frankrijk. De afgelegde afstand is 422 kilometer, de verstreken tijd is 11583 dagen. Omdat de vogel na derde kj werd geringd moet deze tenminste 34 jaar oud zijn geworden.

Kievit, *Vanellus vanellus*, Arnhem 1121212

Geringd als nestjong op 24 mei 1975 bij Rotsterhaule, Friesland door Klaas Koopman. Geschoten op 1 juni 2008 te Shoyna, Nenets, Rusland (67.51 N; 44.10 O), afstand 2646 km, verstreken tijd 12062 dagen. Een buitengewoon opmerkelijke melding. Shoyna ligt op het kanin Schiereiland in Noord Rusland, net ten noorden van het normale verspreidingsgebied van de kievit. Kieviten zijn hier, zeker in het broedseizoen, geen alledaagse verschijning. Deze in Nederland geboren vogel heeft naar alle waarschijnlijkheid een broedplaats gevonden ergens in het noorden van Rusland. De leeftijd van 33 jaar is voor een Kievit ook bijzonder respectabel, en tenslotte is zelfs het ring(alarm)nummer van deze vogel opvallend te noemen.

Kemphaan, *Philomachus pugnax*, Minsk GS 02747

Geringd op 1 mei 2005 als man na 1e kj. door Pavel Pinchuk in Turov, Wit Rusland (52.04 N; 27.44 O). Op 22 juli 2009 werd deze Kemphaan teruggevangen door Arend Veenstra te Koudum, Friesland (52.55 N; 05.26 O), afstand 1506 km, verstreken tijd 1543 dagen. Doortrekkende Kemphanen worden in Friesland steeds schaarser, terwijl de aantallen in het voorjaar in Wit-Rusland juist toenemen. Terugmeldingen van in Nederland tijdens het voorjaar geringde Kemphanen uit Wit-Rusland in latere jaren bevestigen het vermoeden dat de trek naar het oosten verschuift. Deze vogel lijkt in het voorjaar ook de oostelijke route te kiezen, maar tijdens de terugtocht in de nazomer toch via Friesland te vliegen.

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, Arnhem 3275396

Op 11, 23 en 24 april 2009, 5, 8, 17 en 25 mei 2009, 3, 10 en 22 juni 2009 zag ik bij een broedkolonie in Zoetermeer een kokmeeuw die aan de linker tibia was geringd met aluminium ring Arnhem 3.275.396. Ondanks de oude ringserie waren de tekst en cijfers op de ring nog best goed afleesbaar, dus eigenlijk had ik niet het idee dat het om een heel oude vogel zou gaan. Groot was de verassing dat de vogel op 25 juni 1978 als niet

vliegvlug jong was geringd in de Amsterdamse Waterleidingduinen in Zandvoort (afstand 30 km) door een lid van ringgroep AW-duinen (info Hans Vader). Tijdens de laatste afleesdatum was zijn leeftijd dus 31 jaar. Toch een heel respectabele hoge leeftijd voor een meeuw. Op 8 mei 2009 had ik het geluk de bejaarde vogel te kunnen fotograferen (het ringnummer is op de foto's afleesbaar). Op de foto's is goed te zien dat de vogel niet een volledig zomerkleed had, maar met diverse witte vlekjes bij de snavel. Ook de onderrand van de donderbruine kopkap is niet mooi scherp gescheiden van het wit. Een selectie van de foto's zijn te zien op <http://bennym.nl/meeuwen/3275396/3275396.htm>
Bron en tekst: Benny Middendorp.

Stormmeeuw, *Larus canus*, Arnhem 3206290

Op 2 juli 2009 las ik in Castricum aan Zee (tijdens een korte campeervakantie in de buurt) een Stormmeeuw af met een aluminium ring Arnhem 3.206.290. De ring was aangelegd aan zijn linker tibia en was zichtbaar versleten. Toch was de ring met telescoop goed afleesbaar, hoewel dit wel op korte afstand van circa 30 m was. Deze Stormmeeuw was door ringer Hans Vader van ringgroep AWduinen geringd in de Amsterdamse Waterleidingduinen te Zandvoort, als niet-vliegvlug jong op 24 juni 1977, en was bij aflezen dus ruim 32 jaar! Hans Vader meldde mij dat de vogel éénmaal eerder werd gemeld, namelijk als gevangen vogel op het ringstation Castricum op 1 juli 2005, dus ook al in de buurt van mijn afleesplaats. Hieruit blijkt weer eens dat, hoewel de kans erg klein is, zulke geringde stokoude exemplaren zomaar onverwachts kunnen opduiken... Bron en tekst: Benny Middendorp.

Visdief, *Sterna hirundo*, Helsinki AT-093322

Geringd (tevens geringd met capetown 4H 27853) op 19 juni 1987 als nestjong bij Helsinki, Finland. Op 21 september 2006 werd de vogel in Namibië gevangen door M. Boorman, bij de Mile 4 Salt Works ten noorden van Swakopmund (22.35 S, 14.32 E), en voorzien van een tweede metalen ring. De afstand tussen de geboorteplaats in Finland en de zoutpannen bij Swakopmund in Namibië bedraagt maar liefst 9247 km. D. Hiemstra zag op 31 juli 2007 in de haven van Lauwersoog een Visdief met aan beide poten een metalen ring. Beide ringen werden incompleet afgelezen, maar met hulp van de Finse ringcentrale was het mogelijk de vogel met zekerheid te identificeren. Vanuit Lauwersoog is het 1365 km naar de

geboorteplaats in Finland en 8423 km naar de ringplaats in Namibië. Deze Visdief is ruim 20 jaar oud en moet ondertussen diverse honderdduizenden km hebben gevlogen. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Turkse Tortel, *Streptopelia decaocto*, Arnh 3561766

Geringd als na 1e kj. door K. Koopman op 23 maart 2001 in Leek. Op 6 september 2008 zat deze Turkse Tortel in de tuin van R. Oosterhuis in Leek en kon hij de ring aflezen. De vogel werd hier ook gezien op 11, 12, 14 en 18 september. Daarvoor en daarna is hij hier nooit meer gezien, terwijl René iedere dag goed in zijn tuin uitkijkt naar geringde vogels, vooral naar de door hemzelf gekleurde Huismussen. Deze Turkse Tortel is zeker al acht jaar oud en één van de weinige terugmeldingen in de provincie. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Kleine Karekiet, *Acrocephalus scirpaceus*, Brux. 7545756

Geringd als 1e kj op 31 augustus 2000 op de bekende ringplek Wijchmaal in België. Op 1 augustus 2009 gecontroleerd als na 1kj in 'de Hel' bij Veenendaal door Gijs van Tol. Met 9 jaar is dit een 'ouwe taaie', waarbij het nog de vraag is of het een Belg of een Nederlander is. Men zou vermoeden dat het beest jaarlijks in de Hel heeft gebroed, maar waarom is hij/zij dan in de periode tussen 2001 en 2009 nooit eerder in een mistnet beland tijdens de ca 50 vangsessies in die tijd? Er zijn vijf Kleine Karekieten met een Nederlandse ring die ouder zijn geworden dan 10 jaar:

A.649390 geringd als 1^e kj op 11 augustus 1984 door J. de Vries, gevangen en los als man na 1^e kj, op 8 juli 1995 in CES Makkumer Zuidwaard. De vogel is dan 10 jaar en 11 maanden oud.

A.699750 geringd als 1^e kj op 7 augustus 1985 door K. Terpstra, gevangen en los als man na 1^e kj, op 28 juli 1998 door K. Terpstra. De vogel is dan 13 jaar oud.

A.760038 geringd als 1^e kj op 6 september 1986 door J. de Jong, gevangen en los als vrouw na 1^e kj, op 27 juni 1998 in CES Rohel. De vogel is dan 12 jaar oud.

S.805157 geringd als 1^e kj op 26 juli 1975 door L. Buurma, gevangen en los als 1^e kj, op 21 juni 1987 door mevr. Liebrechts. De vogel is dan 12 jaar oud.

S.967512 geringd als 1^e kj op 8 augustus 1976 door E. Osieck, gevangen en los als 1^e kj, op 17 augustus 1987 in België. De vogel is dan 11 jaar oud.

Bladkoning, *Phylloscopus inornatus*, Arnh Y 11467

Geringd als Bladkoning, geslacht onbekend eerste kj, op 03 oktober 2007 door VRS Schiermonnikoog

op Schiermonnikoog. Op 17 april 2008 werd de vogel vers dood gevonden ('probably a *Phylloscopus*') bij Truro, Cornwall, Engeland. Slechts 626 geringde Bladkoningen zitten er in onze database, 75% daarvan is gevangen na 2002, 99% van de vangsten zijn in september en oktober. Slechts 49 zijn er teruggemeld. Eén daarvan komt uit België en de huidige is dus de allereerste van 'iets' (852 kilometer) verder weg.

Koolmees, *Parus major*, Arnhem AL 68421

Geboren op 24 april 2007 (mannetje) in een nestkast in het Lauwersmeer uit een legsel van 8 eieren. Op 19 oktober 2007 was René Oosterhuis in de tuin van Jan Venema in Lettelbert Huismussen aan het vangen. Die dag vlogen maar liefst 24 Koolmezen in de netten, waaronder deze. Ondanks intensief kijken naar gekleurde vogels in deze tuin is de Koolmees nooit meer teruggezien, een aanwijzing dat er die dag ook trekkende of rondzwervende Koolmezen gevangen zijn. De vogel is later ook niet meer elders gezien.

Al jarenlang wordt door onderzoekers van de RUG onderzoek gedaan aan broedende Koolmezen in de Lauwersmeer. Het onderzoek richt zich onder andere op verspreiding en overleving en hoe deze factoren afhangen van de omstandigheden waaronder de jonge Koolmezen opgroeiden. Vroeger werd gedacht dat de geïsoleerde populatie Koolmezen van de Lauwersmeer jaarrond in het gebied bleef, maar uit het kleuring-onderzoek komt naar voren dat ze wel degelijk ook elders opduiken. Let er dus altijd goed op, zeker bij Koolmezen die 's winters in de tuin zitten. Waarnemingen van deze gekleurde Koolmezen kunnen worden doorgegeven aan Richard Ubels, r.ubels@rug.nl. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Groenling, *Carduelis chloris*, Copenhagen 9V.21572 en 9V.43539

Toeval bestaat niet, maar op resp. 25 maart 2003 en 16 april 2004 werden in Pandrup (Jutland, Denemarken) twee groenlingen geringd (Copenhagen 9V.21572 en 9V.43539). Op resp. 25 oktober 2007 en 27 november 2007 worden beide vogels in dezelfde tuin in Breda gevangen. In die tuin is het aanbod van zonnepitten bovengemiddeld, maar toeval bestaat niet... Dank aan Harry van Vugt.

*Gerrit Speek & Henk van der Jeugd -
Vogeltrekstation*

Mededelingen van het VT

Henk van der Jeugd

Belangrijk: verlenging ringvergunning 2010!

Tot nu toe was u gewend begin januari een formulier van ons te ontvangen waarop u kunt aangeven of u uw ringvergunning op 1 maart van het komende jaar wenst te verlengen. Met ingang van dit jaar sturen we u dat formulier *niet* meer toe, maar vragen we u het formulier zelf van de website te downloaden, te printen, in te vullen en naar ons op te sturen.

Het formulier is als pdf te vinden op www.vogeltrekstation.nl/downloads/verlenging_2010-2011.pdf

Als u voor verlenging in aanmerking wenst te komen dient u te voldoen aan de volgende drie criteria:

1. U heeft uw ringgegevens over 2009 ingestuurd. Vanwege de op handen zijnde overgang van POOT naar GRIEL hebben wij er begrip voor als een deel van uw gegevens over 2009 deze keer later binnenkomen.
2. Uw beschikt over een geldige certificeringsstatus (kijk voor de exacte definitie op http://www.vogeltrekstation.nl/certificering_nieuw.htm)
3. U bent in 2009 niet veroordeeld door justitie voor een overtreding van de bepalingen en voorwaarden van uw ringvergunning of assistenten verklaring

Om uw nieuwe ringvergunning op tijd te kunnen ontvangen is het belangrijk dat wij uw formulier tijdig ontvangen, maar in elk geval niet later dan 28 februari 2010! Voorkom teleurstelling en download het formulier nu, vul het in en stuur het op.

Wenst u een uitbreiding op uw vergunning, of vervalt een bepaald punt, stuurt u dan met het aanvraagformulier een brief mee waarin u dat meedeelt, indien nodig voorzien van een motivatie en/of projectplan.